

KONGSBERG KOMMUNE TEKNISKE TJENESTER
Postboks 115
3602 KONGSBERG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Mabel Katrine Trovum, 22003589

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2023 - Kongsberg kommune

Kongsberg kommune har gjentakende avvik fra sekundærrensekravet for BOF₅. Kommunen følges opp gjennom vedtatt fremdriftsplan for bygging av sekundær- og nitrogenrensetrinn ved anlegget, med tilknyttede tvangsmulker til fristene i denne planen.

Videre viser rapporteringen at kommunen har tilknyttet ytterligere abonnenter til Sellikdalen renseanlegg i løpet av 2023. Vi har ved flere anledninger presisert at dette er et brudd på forurensningsregelverket og at så lenge Sellikdalen avløpsrenseanlegg ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen. At kommunen fortsetter å tilknytte abonnenter til tross for dette, anser vi som et alvorlig avvik.

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapporten for 2023 til etterretning.

Kommunen skal betale et gebyr på 3 900 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporterings skjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapport for Kongsberg kommune sitt avløpsnett, Sellikdalen avløpsrenseanlegg og slambehandling (nedlagt).

Vi gjør oppmerksomme på at Kongsberg kommune fikk ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Kongsberg tettbebyggelse i vårt vedtak av 13.11.2023. Det er derfor den tidligere tillatelsen gitt 07.09.2001 som legges til grunn ved gjennomgang av egenkontrollrapporteringen for rapporteringsåret 2023.

Avløpsnett til Sellikdalen avløpsrenseanlegg

Kongsberg kommune har rapportert at avløpsnettet til Sellikdalen avløpsrenseanlegg har 11 installerte regnvannsoverløp og 32 installerte nødoverløp. Dere har rapportert at 10 150 m³ urensset avløpsvann og 29,5 kg fosfor ble sluppet ut ved overløp på avløpsnettet i 2023.

Kommunen oppgir at det er utført separering av fellesledninger og sanering i løpet av 2023. Kommunen skriver i årsrapporten at man for 2023 ser en økning av tilført fosfor til avløpsrenseanlegget. Denne økningen ser kommunen i sammenheng med de omfattende separeringsarbeidene som har pågått de siste årene. Dette har bedret virkningsgraden til avløpsnettet slik at en større andel produsert avløpsvann kommer frem til renseanlegget. Det er også planlagt separeringstiltak på avløpsnettet i 2024.

Det er rapportert at det er 23 909 innbyggere tilknyttet avløpsnettet. Ved fjorårets rapportering ble det først rapportert at det var 22 409 innbyggere tilknyttet avløpsnettet. Det betyr at det er blitt tilknyttet ytterligere 500 innbyggere i løpet av 2023. Kommunen skriver i skjemaet for årsrapportering at det ikke er tilknyttet nye bedrifter med påslipp eller overført andre renseanlegg til Sellikdalen renseanlegg i løpet av 2023, men at det har vært enkelttilknytninger av nye abonnenter. Kommunen skriver videre at det ikke er tilknyttet nye store utbyggingsområder. Vi minner om at så lenge Sellikdalen avløpsrenseanlegg ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen. Det er også å regne som en økning i ulovlig forurensning som er et brudd på forurensningsloven § 7. At kommunen fortsetter å tilknytte nye abonnenter til tross for gjentatte påpekninger av at dette er ulovlig jf. forurensningsregelverket, anser vi som et alvorlig avvik.

Sellikdalen avløpsrenseanlegg

Det er for 2023 rapportert at Sellikdalen avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 3 201 764 m³ avløpsvann og at 4 291 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,13 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en forbedring sammenlignet med rapporteringsåret 2022, da avløpsvann i overløp utgjorde 0,29 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget.

Statsforvalteren har mottatt melding om utslipp av 600 m³ avløpsvann grunnet nødvendig vedlikehold (rensk av innløpskum) ved avløpsrenseanlegget den 24.10.2023. Vi har ikke mottatt ytterligere meldinger om planlagt eller akutte utslipp fra avløpsanlegget i løpet av rapporteringsåret.

Sellikdalen avløpsrenseanlegg klarer ikke sekundærrensekravet i 2023. Enkeltanalysene for BOF₅ viser at det er 12 av 24 enkeltprøver som verken overholder konsentrasjonskravet på maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp eller kravet til renseeffekt på minst 70 %. Det tillates at 3 enkeltprøver ikke oppfyller rensekravene ifølge tabellen i forurensingsforskriften § 14-13. Videre er 7 av de 12 prøvene som ikke klarer sekundærrensekravet 100 % - overskridelser, som vil si at utslippskonsentrasjonen har vært over 50 mg O₂/l, samtidig som renseeffekten har vært lavere enn 70 %. Slike overskridelser er å regne som brudd på sekundærrensekravet i seg selv. Brudd på sekundærrensekravet for BOF₅ er et gjentakende avvik fra 2020, 2021 og 2022. Kongsberg kommune følges opp gjennom forpliktende fremdriftsplan for bygging av nytt sekundær- og nitrogenrensetrinn ved Sellikdalen avløpsrenseanlegg. Revidert fremdriftsplan med tilhørende tvangsmulkt tilknyttet fristene, ble vedtatt 10.01.2024.

Hva gjelder rensekravet for KOF_{CR}, overholdes dette i rapporteringsåret 2023. Også fosforrensekravet i utslippstillatelsen på 95 % overholdes, med en beregnet renseeffekt på 98,47 %.

Tillatelsen gitt 07.09.2001 har en grense for samlet restutslipp av fosfor på 1 658 kg. Beregnet utslipp av fosfor fra Sellikdalen renseanlegg i 2023 er 210 kg (i tillegg er 29,5 kg fosfor sluppet ut via overløp på ledningsnettet). Dette betyr at tillatelsens grense for restutslipp av fosfor er overholdt.

Vi ser at den årlige mengden fosfor tilført renseanlegget har økt med ca. 2,5 tonn siden 2022. Kommen utdyper dette i skjemaet for årsrapportering og skriver at i 2023 viser prøveresultatene for Sellikdalen renseanlegg en økning av tilført fosfor tilsvarende ca. 3 000 pe sammenliknet med 2022 og årene tidligere. Denne økningen ser kommunen i sammenheng med utførte separeringstiltak.

Dimensjonerende kapasitet for Sellikdalen avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 24 000 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2023 var på 29 718 pe (BOF₅). Sellikdalen avløpsrenseanlegg er altså overbelastet med organisk stoff, og som nevnt klarer ikke anlegget rensekraften for BOF₅ da anlegget per i dag ikke har et biologisk rensetrinn.

Avløpsanlegg større enn eller lik 20 000 pe skal analysere seks inn- og utløpsprøver per år for tungmetaller, jf. forurensingsforskriften kap. 11 vedlegg 2. Vi ser at mengden kobber tilført renseanlegget har økt siden 2022, og også utslippsmengden har økt noe. Videre ser vi at mengden sink og arsen (både tilført renseanlegget og sluppet ut), som begge har hatt en nedadgående trend de siste årene, nå har økt siden fjorårets rapportering. Vi ser også at tilførsel og utslipp av bly har økt de to siste årene.

Sellikdalen slambehandling

Sellikdalen slambehandling ble nedlagt i 2019. Kommunen oppgir at alt slam nå avvannes og leveres til nedstrøms aktør. Statsforvalteren varslet i fjorårets tilbakemelding at vi ville gjennomføre et nedleggelsestilsyn ved anlegget. Dette har vi ikke hatt ressurser til å gjennomføre i løpet av 2023. Det eksisterer ikke en egen tillatelse for slambehandlingen, og slambehandlingen var heller ikke omfattet av tillatelsen som gjaldt for utslipp av kommunalt avløpsvann fra Sellikdalen avløpsanlegg (tillatelsesnr. 2001.0134.T). Det er heller ikke gitt tillatelse til slambehandling som del av kommunens nye utslippstillatelse datert 13.22.2023. Det eksisterer derfor ikke noen tillatelse til slambehandlingen som formelt må tilbakekalles fra Statsforvalteren sin side.

Vi forutsetter at driftsstedet er satt i miljømessig tilfredsstillende stand etter opphør av slambehandlingsanlegget. Kommunen må sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til avfallsforskriften kap. 11. Dersom det er risiko for at slambehandlingen kan ha medført forurensning av grunn og grunnvann, forutsetter vi at kommunen utfører undersøkelser av grunnen og legger inn data i fagsystemet Grunnforurensning:

<https://grunnforurensning.miljodirektoratet.no/>.

Statsforvalteren vurderer med dette at det ikke er noe behov for et eget nedleggelsestilsyn ved slambehandlingsdelen ved Sellikdalen avløpsanlegg. Vi gjør likevel oppmerksom på at opprydding etter opphør av aktiviteten kan bli kontrollert gjennom neste rutinemessige tilsyn.

Konklusjon

Sellikdalen avløpsrenseanlegg har gjentakende avvik fra sekundærrensekraften for BOF₅. Kommunen er i prosess med å bygge et biologisk rensetrinn ved anlegget, og følges opp gjennom forpliktende fremdriftsplan.

Rapporteringen viser videre at Sellikdalen avløpsrenseanlegg mottar mer organisk stoff i maksuke enn det anlegget er dimensjonert for.

Vi ser at det er tilknyttet nye abonnenter i løpet av rapporteringsåret, til tross for at vi har formidlet gjentatte ganger at så lenge Sellikdalen avløpsrenseanlegg ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen. Vi anser dette som et alvorlig avvik.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapporten for 2023 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Oslo og Viken.](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2024. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd 3 900 kr i gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

Statsforvalteren viser til e-post fra Rambøll v/Lise Irene Karlsen datert 29.02.2024 med vedlagt årsrapport for 2023 for resipientovervåking i Numedalslågen ved Sellikdalen renseanlegg i Kongsberg kommune.

Rapporten bekrefter at det i 2023 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger av resipient. Det ble også tatt tre prøver av E. coli på prøvetakingslokalitetene. Resultatene er lagt inn i Vannmiljø. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år. Det ble tatt prøver av begroingsalger i 2021, og i tråd med pålegget om resipientovervåking, skal det ikke tas nye prøver før i 2024.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Numedalslågen ved Sellikdalen renseanlegg til orientering.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Mabel Katrine Trovum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Kongsberg kommune v/ kommunedirektør